

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četr leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četr leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

Do cesarja.

Češki narod je zopet v prvi vrsti boriteljev za pravico korak storil, katerega posnemati bi se tudi Slovencem priporočalo. Vsi deli narodne stranke na Češkem so se zložili v tem, da se pošlje velika peticija na cesarja, in češki časopisi prinašajo vsi ob enem besede te peticije proti nasilstvu direktnih volitev.

Peticija opominja Nj. vel. cesarja, da je 12. sept. 1871 deželnemu zboru češkemu s cesarskim pismom priznal pravice češkega kraljestva; narod je bil vesel slišati te cesarske besede. A hiter preobrat mu je upanje vzel. Med tem ko je tadanja vlada Nj. Vel. hotela narode pomiriti, dela zdanja ravno protivno, in zdaj nastopa pot, kjer končanje državnopravnih preprirov nij mogoče tudi v prihodnje. Poslednji čas se je na tem potu tako daleč prišlo, da se hoče zastopstvom dati osnova, ki je v protivji s pravicami dežel in z enako pravico vseh narodov v Avstriji. Pravice kraljestev in dežel so utrjene z diplomom od 20. okt. 1860, katero ste V. V. kot nepreklicljivo osnovno postavo izdali. Za to povzdiguje glas v tem imenitem trenutku. „Mi pribežimo — pravi peticija — k posvečenemu prestolu Vašega Veličanstva, da se ustavi oni pravec, ki vodi v pogubo države in k uničenju vsega onega, kar velja v češkem kraljestvu za sveto, da se prestane hoditi po potu, na katerem nij mogoče doseči zadovoljenja narodov, kateri so pod

žezlom V. V. zedinjeni. . . Naj vaše veličanstvo blagovoli zopet svoje milostive oči obrniti na svoj češki narod, kateri nema silnejše želje, nego s svojim kraljem storiti na novo zvezo v poročstvo miru, če Bog da na veke nezrušljivo. Vaše Veličanstvo naj blagovoli z nova v svoj svet poklicati može, kateri ne živajo samo poverjenja ene narodnosti, da celó samo ene stranke, ampak take možé, kateri bi v pravem avstrijskem duhu skušali pomiriti vse avstrijske narode. Naj Vaše Veličanstvo prej predno se ustvarijo razmere, katere bi mogle celo posredujoči moči krone ovire delati, svojo najvišjo voljo za to zastavi, da se zgodi vsem narodom, ki k Vašemu vzvišenemu prestolu gledajo kakor k viru svoje blagosti, enaka pravičnost, kot ravnopravnim udom avstrijske monarhije.“

To je vredno in dostojno govorjenje češkega naroda, ki zasluži da se mu pridružijo vsi narodi in stranke, ki enako mislijo, katerim žuga z direktnimi volitvami edna in ista nevarnost. Da je ta korak ob pravem času storjen, to kaže divji krik srčnosti ustavaške klike.

Govor poslanca dr. Zarnika

za politično svobodo učiteljev, v s. *) seji dež. zbora kranjskega.
(Konec.)

Ako se je učitelj pregrešil in se ima kaznovati, saj imamo kazenski zakonik, veljaven za vse državljane, in v njem žareče *) Ne v 71. kakor je zadnjič po pomoti stalo. Ur.

in plamteče paragrafe 58, 65 in 300? Naša postava je že tako na vse strani, kar se političnih hudodelstev in političnih prestopkov tiče, urejena, da je nij mogoče bolj poostriiti in je še bolj dvomno narediti. Še v liberalnih nemških krogih se vedno čujejo stare vedno ponavljajoče se in opravičene pritožbe, da je naš kazenski zakon v političnih zadevah tako elastičen, da se da od vsake vlade na vse strani z vso ostrino rabiti. Zakaj bi ravno pri učiteljih izjemke delali, da bi jim nad tem drakoničnim kazenskim zakonikom še neka hujša pošast z 52. paragrafom pretila? Ako se je učitelj pregrešil zoper postave, zoper državne naredbe, dobro! po postavi naj se kaznuje, naj se postava zoper njega tako izvršuje, kakor zoper vsakega drugega državljana, ne pa, da bi se tak učitelj dajal na nabrušeni nož samovolje in pašaliktva dotičnega inšpektorja, kateri bi ravno slučajno veliki mlinski kamen v šolskem svetu vrtil.

Meni se bode ugovarjalo in reklo: Vi hočete učitelje za narodne agitatorje imeti; učitelj se pa ne sme s politikom pečati, učitelj naj politiko drugim ljudem prepusti! Gospoda moja, ravno ta stavek je kriv! Dokler ne bomo imeli zakona, ki bi se glasil: Priviligirani stanovi za politiko so ti in ti, toliko časa ne bode samo vsakemu državljanu, katerega stanu si bodi, dovoljeno se s politikom pečati, temuč je in bo vsakega državljana sveta dolžnost se kolikor mogoče v politično življenje vtikati.

Listek.

Ivan Erazem Tatenbah.

Izviren historičen roman iz slovenske zgodovine.
(12. nadaljevanje.)

Visoko na hribu je stal utrjen grad Podčetrtek. Za obzidjem je na površini hriba bil mal vrtič. Gospoda so ljubili cvetje, in po letu je moral oskrbnik ta vrt zelen in cvetoč ohraniti. Med senčnim drevjem so morale biti uravnane lepe grede. Tako je bila navada od nekdanj, in tudi zdaj, ko je ukazoval tu grof Tatenbah in je vladal novi oskrbnik Gornik.

In zdaj je bilo vrt in cvetje lahko oskrbovati, ker oskrbnik Gornik je imel mlado hčerko, Marijánico. In kako veselje je Marijánica precej od početka imela z vrtom in cvetjem. To je oskrbovala vse sama, z ljubeznijo in pridnostjo. Kaj ne bi, saj je znala ljubo in mehko govoriti z vsako rožico, z vsakim cvetom, z vsako bilko. Vse so bile lepe in nedolžne kot njeno srce. Vse, vse te lepe cvetice bi bila potrgala, pa jih dala njemu, ljubljenu! On naj bi se jih veselil!

Precej od početka je bilo namreč tako.

A zdaj? Mnogo mesecev je bilo prošlo od tedaj ko smo jo zadnjič videli.

Popoldne je, na mrak se dan bliža. Marijánica je na vrtu, in opravlja svoj posel, rože in cvetlice poliva. Ali mladostne rudeče barve na belem lici, te barve, ki jo je tako lepo kinčala, ko sta z očetom sem prišla — nij več. Oko, ki je nekdanj veselo po vsem svetu pogledovalo, bilo je zdaj najraje v tla uprto in tihega bolenja mokro. Mehanično, brez radosti so delale roke, iz navade.

Grof je bil večkrat sam na Podčetrtku. Ljubo in lepo je znal od početka visoki, krasni gospod z njo delati.

Kaj je hotel, prej nij vedela. Zato jej je dopalo. Zdaj?

Grof je dva dnij že zopet tu. Sam je prišel.

Delo je zvršeno. Na robu, vrhu zunanjega obzidja, deklica spusti z rok svojo posodo in pogleda — ne da bi baš kaj videti hotela — po dolini. Cesta se vije od grada, daleč vidna. In po cesti proti gradu jadrno jaše jezdec. Še je daleč, tako daleč, da nij izpoznati kakov je, tem menj kdo je.

A vendar kaj ti je, deklica lepa, da se stresaš? Da ti vsi živci igrajo od straha, ko

pozoriš na prišleca vedno z večjo razburjenostjo, čem bolj se bliža?

Da prav je slutilo tvoje notranje, prav ti kaže ugibajoča duša, vedno bolj razločuje tvoje napete oči: — on je! On, Baltazar Ribelj, na katerem je cela tvoja deviška duša visela, katerega misli si mislila, kateremu si srce in dušo z usten pila, ko je še k tebi hodil v tibi vinograd.

Zdaj, le-sem ga dolgo nij bilo. Poročal je pač očetu in njej, da časa nema. Zakaj ti ne zavriska srce v prsih, ko zdaj zopet prihaja? Že je pod gradom, in že je zasuknil upehanega konja proti gradu navkreber. Motiti se ne da več, Baltazar Ribelj je, ženin njen.

Deklica se vsede na travnat jarek; skrije se pred njim. Roko dene na oči, in izmed prstov teko solzé, ne solze radosti, temuč solzé, ki prihajajo prekasno, — po grehu!

Srce njeno je njegovo. Vleče jo k njemu. Pala bi pred njega in ga prosila za odpuščenje, ter za odpuščenje njegovo bi dala zemljo in nebó, — ali noge so preslabe, teži jih kakor centi težka vest, in morilna zavest, da nij vredna več njegove ljubezni. Odpustiti? Ali on more? Nikdar!

To se tudi duhovnom dan za dnevom očita, zakaj se s politiko pečajo, ker bi se morali le prižnice, spovednice in krščanskega nauka držati. Na isti način in po taisti logiki bi smelo dosledno državljani vsakega stanu reči: Ostani v delokrogu svojega privatnega življenja, politiko pusti na stran, ker ta te nič ne briga. Na primer, odvetoiku bi se reklo, naj ostane pri svojih tožbah in pravdah! Ravno tako se lahko reče vsakemu uradniku: „Zakopaj se v svoje akte in pusti politiko in konstitucionalno društvo v miru!“ — in tako na dalje zvonarju, rokovičarju, mareljarju, usnarju, krojaču in črevljarju. Na zadnje bi samo še ministri imeli pravico se s politiko pečati, pa še ti komaj! (Smeh in veselost!) Tako logikovanje je po mojem mnenju abotno in brezumno! Ravno v konstitucionalnih ali ustavnih deželah je želeli, da se vsi stanovi s politiko pečajo, ako hočemo kaj gibanja v javnem življenju imeti, ako nečemo, da bi vse stagniralo, ako nečemo koroškega „Leilassen“ za svoje načelo vzeti. Učitelj, ki je pri nas na deželi z župnikom in kaplanom večidel edini inteligentni mož, gotovo sme in se tudi mora s politiko pečati. Odkritosrčno jaz izrečem, da od slovenskega učitelja zahtevam in pričakujem, da bode on učencu povedal, da je ne samo Slovenec, temuč tudi Slovan, da je sorojak tistega naroda, ki šteje v Evropi nad 100 milijonov duš. Potem se ne bo več tako godilo, kakor dandenes, da se s „kranjsko špraho“ nikamor ne pride, ker mož o slovanskem rodu in o slovanski žlahti nič ne ve, ker mu njega dni v šoli niso drugega v glavo ucepali nego: veja — Ast, šilo — Ahle, drevo — Baum i. t. d. Druzega se mož nij nikoli učil in to je edini uzrok, da zdaj jezik svojega naroda tako temeljito zaničuje.

Da bi bile naše šole tudi v narodnem smislu boljše, bil je eden poglavitnih uzrokov za narodne poslance našega zbora, da so s sklepom te postave učiteljskemu stanu njegovo gmotno stanje poboljšali, ker večina tega slavnega zbora pričakuje, da bode slovenski učitelj v slovenski šoli Slovenec in

Kača, — ki je prvo žensko zavela, da je pala v izkušnjava, oglasi se tudi tu. Kdo ve tvoj greh? Samo on, grof, zapeljivec. On bode molčal. Bog? Ta je milostljiv. — Deklica si izbrise oči, sklone se po konci. Hoče se premagati, vesela mu hoče nasproti priti, kakor nekdanj.

Ali pa nij na njenem čelu zapisan znak njene sramote, njene tajne nezvestobe!

Zaide med grmovje globlje od grada. Tu naj jo poišče. Med tem časom pride vsa pamet, zbero se moči.

Jurij Gornik je imel na dvoru opraviti, ko Ribelj prijaše.

„Kje je Marijaniča?“ bilo je Ribljevo prvo vprašanje.

„Deklina? Na vrtu sem jo prej videl.“

„Sicer kaj novega?“

„Nič,“ odgovori Gornik.

„Je-li res, da je bil grof že večkrat tukaj, kar mene nij bilo?“

„Bil,“ pravi stari. — Da je tudi zdaj tu, to se starcu ali nij zdelo zanimivo povedati, ali je morda mislil, da mora Ribelj to sam vedeti.

Grófov tajnik zavije potem okolo ogla proti vrtu. (Dalje prih.)

Slovan, kakor se to za poštenjaka spodobi. Zarad tega moramo odpraviti ta odstavek iz 52. paragrafa, da ne primoramo sami narodnega učitelja k obupnemu koraku, da bi zavoljo nesigurnosti svoje službe v protinarodni tabor prešel!

Gospoda moja, saj se učitelji tako, akoravno se zakoni jasno in odločno za njihovo korist glasé, odpuščajo brez vse preiskave. Vi ste brali interpelacijo stavljeno v Graškem deželnem zboru po dr. Vošnjaku zavoljo odpusta profesorjev Pajka in Šumana, v katerem posilnem činu so liberalni Nemci sami rekli, da je s tem ministerstvo jasni zakon prelomilo (živio, pohvala!), ko je to storilo. Šumana in Pajka je ministerstvo odpustilo brez kakšne disciplinarne preiskave. Graška „Tagespost“ sama imenuje ta mongolski Stremayerjev čin „einen reinen Gewaltakt!“ Kaj bi se še le tedaj pri nas z našimi ljudskimi učitelji godilo, ako bi mi kaj tacega v postavo vzeli, da se smejo iz političnih uzrokov odpuščati, kakor bi se šolskemu nadzorniku hotelo?!

Predlagam tedaj, da se v §. 52. besede: „ali kateri se je v državljskih zadevah tako obnašal, da se to ne strinja z njegovo službo“ „oder eines mit der dienstlichen Stellung unvereinbaren staatsbürgerlichen Verhaltens schuldig gemacht hat,“ — izpušté. (Živa pohvala.)

Politični razgled. Notranje dežele.

Da je *volilna reforma* iznemirila avstrijske narode, to priznava sama „Wiener Abendpost“, večerna izdaja oficijelne „W. Z.“. Skuša tedaj pomiriti, češ da dozdej razglashene posameznosti o volilnih okrajih niso avtentične in sploh še ministerstvo nij izdelalo celega predloga. Za kranjsko vsaj vemo, kako stojimo in če prav „N. Fr. P.“ na pol obeta, da še enega poslanca več dobimo, s tem enim še ni poravnana krivica, katera se vsem Slovencem godi. Sploh pa raste upor proti direktnim volitvam, čem bližje je trenotek, da stopi ministerstvo s svojim predlogom pred zbornico. In to se je morebiti že denes zgodilo.

Česka monstre-peticija se je začela že podpisavati in nij dvomiti, da bodo vsi zastopi, občinski in okrajni, kot en mož stopili pred svojega vladarja, in narod 5 milijonov utegne vendar imeti dovolj močan glas, da se usliši.

Poljska emigracija stopa med verne ustavoverce, a Poljaci sami dementirajo te svoje begunce iz domačih tal, kateri nepoznaoči domačih razmer, iz tujine hoté vladati svoje rojake.

Vnanje države.

V *pruski* zbornici je predložilo ministerstvo postavo o izobraževanju duhovnikov, predno stopajo v semenišča in dokazuje potrebo take postave, po kateri se prav nobena sila duhovnikom ne bo godila.

Tudi *ruski* dvor žaluje po Napoleonu III. skozi 19 dni. Sicer pa se zdaj delajo proti Kivi resne priprave in se zbira vojska, da bo udarila na Kivi: poveljnik jej bo general Kaufman.

Grof *Andrassy* je v znanem prepiru Gramont-Beustovem stopil na bojno polje, sevda ne z mečem, ampak s peresom in in umiva Beusta od vseh pregrehov, katere je Gramont tako indesket bil odkrivati. Zakaj bi tudi Andrassy te ljubeznjivosti ne storil svojemu prijatlu Beustu, ki mu je o svojem čau tako pohlevno svoje namene držal, da je po njih viteški Andrassy se spel na Beustov sedež.

Dopisi.

Iz Kamnika 18. jan. [Izv. dop.] Morda nij mesta na Kranjskem enake velikosti z našim Kamnikom, ki bi imelo tako premoženje kakor naše, ali bolj zapuščenega in zanemarjenega boš težko kje drugod našel. Vse premoženje gre skozi nesposobne roke, na vsakem dejanji naših očetov se jim vidijo starikaste grče in trme, oni hočejo biti povsod in vse, pa ne morejo nič do konca izpeljati. Za denes hočem sporočiti samo o onej mestni zadevi, ki nas vse, ki ne moremo biti že ob 5. uri zvečer doma kakor hišne pute, včasi prav boleče zadeva. Naš župan, ki se drži županovega stola kakor klošč kože, in ž njimi mestni očetje so storili modri sklep, da se celih 13 mestnih svetilnic prižge samo ob istih časih, kadar meseca nij. Ali letošnja zimo smo le malokedaj bili tako srečni, da bi nam pri luči mestnih svetilnic ne bilo treba s palico šlatati po tleh, ali ne leži kje kak drog ali skala na cesti, in ali ne stoji kje kak voz, ob katerega štango suniti se je človek v vedni nevarnosti. Denes 17. jan. bo prišel mesec še le ob 10 uri, noč je pa ob petih, ali mislite da zori kje kaka še tako majhna lučica? Zastonj do bodeš iskal; od Krištofa do Debeveca in do Matere Božje na Grabnu nij nobene; kaj bi bilo, ako bi se iz prodajalnic ne bliščalo, človek bi ne vedel več, kje da je in bi v mestnem blatu obtičal, ali bi si pa svoj nos ob kakem zidu pokvečil. Kako bi pa bilo drugače mogoče, da je bil v takej peklenskej temi nek ud cenilne komisije na našem glasovitem klancu ob 8 zvečer napaden, in da je pred Hafnerjevo hišo, na kateri je svetilnica namestena, bil nek fant težko ranjen in da velikej temi svojega poškodovalca še poznati nij mogel. Vse to imajo mestni očetje na vesti in oni, katerih čast to zadeva, naj to odgovarjajo. Potem še pa naj kdo reče, naj ostane pri starem z našim župantvom! — Po naključbi je pri razglashenju odbornikov Kamniške čitalnice izostalo ime g. Prelesnika, kar s tem jaz popravim.

Iz Ptujja 12. jan. [Izv. dop.] (Radgono-Ptujjska, — ali Radgono-Ormuška železnica?), to vprašanje je sedaj pri nas na dnevnem redu, in zanima Ptuj, Ljutomer, Ormuž, Središče in Varaždin v enakej meri. Kakor je znano, se četiri društva za dovoljenje potezajo, železnico iz Dunaja, čez Radgono, in dalje do južnega morja zidati. Do Radgone so vseh tetih društev načrti skoro enaki, in gotovo je, da Radgona železnico dobi. Na potu od Radgone dalje se društva ločijo. Eni hočejo železnico mimo štajersko-ogerske meje čez Ljutomer, Ormuž ali Središče, potem skozi Varaždin proti Zagrebu in odtod dalje proti morju izvesti, drugega društva načrt pa je ta, da železnica od Radgone dalje čez Ptuj, skozi Haloze, Rogatec, Zagreb proti morju pelja. Na čelu zadnjega društva stoji baron Schwarz, glava svetovne razstave na Dunaji, in baron Wimpffen, za česar voljo se to društvo tudi „Schwarz-Wimpffen-Consortium“ imenuje. — Vsaka proga ima dosti za se, vsaka pa ima tudi svoje protivnike, in to je gotovo, da zmagala ne bode tista, katera je bolj koristna in cenějša, nego katera ima več prijateljev in menj sovražnikov, kakor je v Avstriji od nekdanj glavno načelo, da vladajo osebe, na okolščine pa se nikak obzir ne

jemlje. Do sedaj še ima vsako društvo upanje, da bode njena črta dovoljena. Kakor vendar v sedanjem trenutku stvari stojé, se vaga bolj na Radgono-Ormuško progo nagiblje, in ta bode najbrže tudi na zadnje obveljala. Kar se Radgono-Ptujske proge tiče, mora se priznati, da ima dosti tehtnih razlogov za se. Zemljevid nam kaže, da je steza od Dunaja čez Ptuj, do morja naj krajša, posebno pa je do Trsta 25 milj bolj kratka kakor sedanja južna železnica, in prereže rodovitnejši del Spodnje-Avstrije, in Štajerske dežele, kakor mnogo mest in trgov. Za zemljedeljstvo, obrtnijo in trgovino bi tedaj ta proga neizmerne veljave bila. Za vinogradnike med Muro in Dravo kakor za Haloze pa se s tem odpira najlepša prihodnjost, Ljutomersko, Radgonsko, Ormuško, Ptujsko in Haloško vino bi se po tej cesti lože in cenejše izvažalo, in v enaki meri bi tudi vinska cena poskočila. Iz narodno gospodarskega obzira je tedaj ta črta neprecenljivega prida. — Ravno tako govore tehnični razlogi za progo, ker je naj krajša, in večji del po ravninah vodi. — Naj važniša pa je ta cesta v stratežičnem obziru. — Že v stari dobi so se po tej črti velike vojske vodile. To se je tudi v srednjem veku večkrat godilo. V prihodnje pa bi se na Dravsko polje, kjer vlada stalno taborišče napraviti namerava, vojska naj lože in naj pred spravila. — Ali bodo razlogi zmagali, je dvomiti, ker se proti tej progi od druge strani z vso močjo agitira.

Protivni elementi imajo večjidel v Mariboru svoj sedež. Južna železnica mora iz samoprídnega stališča proti tej železnici biti, ker ž njo nikako konkurirati ne more. Ako južna železnica ceno za 10% zniža, jo Dunaj-Ptujska železnica lahko na 15% nižje postavi, ker je krajša in njeno vzdržavanje menje stoji. Južna železnica nje tedaj v tem ne more slediti, ako neče na svojo škodo delati. Dosledno je pričakovati, da bi se tudi blago za naprej najbolj čez Ptuj prevažalo, in da se bodo potniki rajši kračje ceste posluževali. To je spet mestom, na južni železnici ležečim, se ve da na kvar. Spodnje-štajerska državna poslanca gg. Seidl in Brandstetter sta se tedaj baje Mariborčanom obvezala, z vso močjo v državnem zboru in pri vladi proti Radgono-Ptujski železnici delati. To se njima bode lože vspešilo, ker je g. Brandstetter v državnem zboru poročeval o tej železnici. — Od druge strani pa spet Ljutomeržani, Varaždinci in Ormužanci vse strune napenjajo, da bi železnico dobili; in k temu še se ne da tajiti, da Radgono-Ljutomer-Ormuška proga še mnogo rodovitneje zemljo preseča, in brž ko ne bode ta obveljala, posebno ker se je Varaždincem od vlade obljubilo, da sedaj železnico na vsaki način dobiti mora. To je tudi za Varaždin neobhodno potrebno, drugače bode iz slavnega, po velikosti drugega mesta hrvaške dežele siromaška vesnica postala. En dobiček pa nam je siguren, namreč ta, da se bomo od seh dob cenejše vozili, ker cena južne železnice je bila že od mnogih let jako pretirana.

Domače stvari.

— (Iz deželne bolnišnice.) Te dni je sl. deželni odbor kranjski redu milosrčnih sestrá vsled direktne vloge začasno dovolil znatno povišanje cene za kruh (zemlje).

Ali je bilo to za deželno mošnjo dosta znamenito povišanje potrebno, ne bomo preiskavali in le omenimo, da ima zasobni najemnik režije v vojaški bolnišnici dokaj nižji tarif in vrhu tega še mora odtegniti si dati več odstotkov, pa pri vsem tem dobro izhaja. Pri tej stvari je le dvoje čudno: prvič to, da ima najemnik režije v deželni bolnišnici, t. j. v tem slučaju red milosrčnih sestrá pravico, preziraje ravnateljstvo bolnišnice neposredne vloge izročati deželnemu odboru, in in drugič to, da deželni odbor take vloge reši, ne vprašaje ravnateljstva za njegov votum. Čemu pa je potem ravnateljstvo, in krajše bi bilo, da se ravnateljstvo čisto odpravi in deželni odbor dobrodejne naprave neposredno oskrbljuje! Če se take stvari godé pod stalnim ravnateljstvom, kako bi bilo še le, če bi se volil ravnatelj, ki bi bil se ve da popolnem odvisen od milosti odborove. (O tej zadevi, namreč o uredbi ravnateljstva deželnih dobrodejnih naprav, izpregovorili bomo o priliki obširneje.)

— (Drugi ples v ljubljanski čitalnici) v nedeljo je bil, kakor prvi, dobro obiskan. Godba dobra, ples živahen do ranega jutra, arrangement plesov po g. Juvančiču izvrsten; tedaj občna pohvala med plesalnim občinstvom.

— („Bürgerkränzchen“) na strelišči v soboto je precejšno število čestilcev Terpsihore zvalil; a zabava, kakor se nam poroča, nij bila posebna. Vse nekako hladno; tudi vodja plesov nij bil kos svoji nalogi, tako da so pri eni preveč raztegneni kadriji godeci štajkali. Še eno smo slišali. Med plesom je neka nemška plesalka drugi jezik pokazala v zrcalo, vsled tega huda jeza druge, Kako se je maščevala nad prvo jezično, nam nij znano.

— („Vertec“), časopis s podobami za slovensko mladost, je s 1. januarjem t. l. začel svoje 3. leto. G. Ivan Tomšič, učitelj v Ljubljani, ustreza s tem listom našej nježnej mladini. Zato želimo, naj se „Vertec“ najde v vsakej hiši, kjer se slovenski otroci izreajo.

Vabilo

v družbo sv. Mohora za leto 1873.

(Konec.)

Letošnje družbine knjige se tiskajo v 21—22.000 iztisih v lastni družbini tiskarni, katera izvrstno urejena, vstreza najpred družbinim potrebam, — zvršuje pa tudi druga naročila hitro, okusno in po ceni.

Vsak ud prejme letos 6 knjig in sicer:

1. Življenje svetnikov in svetnic Božjih. VIII. snopič s podobami.
2. Kristusovo življenje in smrt. Drugi del 1. snopič.
3. Izdajavec, povest za prosto ljudstvo, spisal rajni Fr. Slemenik. Obsega 9 1/2 pol in razvija mikavno in podučno misel: „Za dragi dom, za vero, Ne glej nikdar na mero.“
4. Umno kletarstvo, spisal dr. Jože Vošnjak. Poduk, kako ravnati z vinom, da je okusno, zdravo in stanovitno, jako potreben vsem slov. vinorejcem, krčmarjem, kupčevalcem itd. V obsegu 11 tiskanih pol z 12 podobami.
5. Živali v podobah. IV. del, nadaljuje g. prof. Erjavec; obsega opis golazni, kač, žab itd. s 33 podob.
6. Koledar za leto 1874 s popolnim

imenikom letošnjih udov in domačim podukom o novi meri.

Pri oglaševanju in vpisovanju naj se blagovoljno pazi na to-le:

1. Nabira se sklene z zadnjim dnevom marca 1873.

2. Letnina za vsako osebo ali ustanovo iznaša 1 gld.; dosmrtnina 15 gld. na enkrat ali pa po 8 gld. dvakrat v teku enega leta.

3. Kdor prvič v družbo stopi, naj izrečno pove, da je nov družnik; imena naj se zapišejo razločno in sicer iz vsake fare zapored. Tudi dosmrtni udje naj se vsako leto vpišejo, da se njih ime ne spregleda. Poudarjati imamo, da se dosmrtni ud premeniti ne more in ne sme; naj se vsako leto zapiše tisto ime, katero je bilo vpisano iz začetka. Lepo prosimo število udov, dekanijo in zadnjo pošto na čelu vpisovanskih pol zaznamovati, ob koncu pa dostaviti, koliko je starih, koliko novih udov in po kateri poti naj se knjige o svojem času odpošljejo.

Imena družnikov naj se pošiljajo z denarnim vred pod naslovom: „Družba sv. Mohora“ franko v Celovec do 10. aprila 1873.

4. Kdor izmed novih udov želi s knjigami vred prejeti tudi kak snopič doslej izdanega „Življenja svetnikov“ ali „Kristusovega življenja“ ali „Žival v podobah“, ta naj pošlje z letnino vred za vsak (1—7) snopič „Življenja svetnikov“ po 50 kr., za vsak (1—4) „Kristusovega življenja“ po 40 kr. in ravno toliko za vsak snopič (1, 3, 4) „Živali“.

5. Vsak naj sprjeme svoje bukve v tistej dekaniji in fari, v katerej se je vpisal.

Dostavimo o tej priložnosti, da se nabira za Janežičevo ustanovitev tudi letos še nadaljuje.

Po odbitih stroških za grobni spominek znašajo dosedanji čisti doneski 953 gl. 25 kr.

Rodoljube, ki jim je Janežičev spomin mil in drag, uljudno vabimo, da vsak po svoji moči podpirajo daljno nabiro.

V Celovcu dne 2. januarja 1873.

Odbor.

Razne vesti.

* (Izumiranje magjarskega plemenca.) V ogerskem parlamentu se veliko rogovori in vpije o velikosti in bodočnosti magjarske države; Magjari si glave belijo, kako bi Hrvate, Srbe, Rumune, Slovake zatlačili, iztok podjarmili itd. A pri tem ne vidijo črva, ki jim gloje na korenini. Tega črva so drugi že davno videli, a 13. jan. tega leta ga je v magjarski akademiji ogerski akademik dr. Veselovski na grozo in strah magjarskemu poslušalstvu sam pokazal, rekši da: „magjarskemu narodu žuga poguba, ter čez sto let magjarskega naroda ne bo več.“ To je Magjar sam dokazal. Med tem namreč, ko drugi narodi v Evropi rastejo, Magjari (kljub temu da druge narode magjarijo) vedno številno upadajo. Statistika kaže, da je v zadnjih desetih letih izumrlo vsako leto sto tisoč Magjarov. Torej v 10 letih je en milijon Magjarov menj. Ker gre to od leta do leta naprej, jih čez 100 let ne bo nič, ko bi jih zdaj bilo 10 milijonov (pa jih je komaj 5 milijonov). Zanimiva prikazen je ta, da najbolj otroci mrjô. Polovica vsako leto umrlih, je otrok pod 5 letom. Torej Magjarke slabe otroke rodé.

Tujci.

18. januarja.

Pri **Elefantu**: Karg iz Dunaja. — Brod iz Dunaja. — Cassio iz Dalmacije. — Bernbau iz Ka-

posvara. — Jozefina Pesarič iz Celja. — vitez pl. Kapus iz Kamne Gorice. — Gorjup iz Gorice. Pri **Maliču**: Urgančič iz Preddvora. — Stalzel iz Štore. — Gagern iz Dunaja. — Obereigner iz Verzenca. — Bouček.

Dunajska borsa 20. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	67	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	"	50	"
1860 drž. posojilo	103	"	80	"
London	108	"	80	"
Kreditne akcije	332	"	25	"
Akcije narodne banke	971	"	—	"
Napol.	8	"	66	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	106	"	75	"

brez zdravila

Na prsih in pljučah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih in od zdravnikov za neozdravljive razglašeni slučajih radikalno ozdravljajo

brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pisмено več

Dir. **J. H. Fickert**, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pisnu priloži.

(162—38) brez zdravila

Plučna sušica je ozdravljiva!

dokazano v knjigi, katera je ravnokar v 8. natisu na dan prišla in katerej uže mnogotisoč novospomlad življenja zahvaljuje. Način lečenja je vsakterniku razumljivo popisan od M. Auerbach-a. Zdravljenje je **prosto, stroški mali, povsod rabljivo, vspah radikalno.** Dobiva se na pošiljatev 1 tolarja 5 sreb. grošev = 2 gl. = frank. 40 Cts. od (247—12)

J. V. Albertu

München, Maximiliansstr. Nr. 37.

Tolažba in pomoč.

Tolažba in pomoč

na plučih bolnim.

Gospod dvorni zaloznik **Jan. Hoff**, glavna zaloga na Dunaji, št. 3 Kolovratring 3, poprej: Kärntnerring št. 11.

V Postojni 28. novembra. Vaši čokoladni praški so se jako dobro izkazali, prosim pošljite zopet 1 funt kakor hitro mogoče.

Jak. Ogrinec,

c. kr. nadesetnik okrajne deželne brambe.

Ludmürau 29. marca 1872. Prosim Vas uljudno še za 30 sklenic zdravilnega piva iz sladovih izločkov, in 3 škatljice sladnih bonbonov za prsa, kakor navadno po poštnem povzetju. Prosim, tole malo naročilo kmalo izpeljati, ker sem se Vaših sladovih preparatov, kateri mojim bolehnim plučam tako dobro činijo, uže navadil.

Franc Sedlacek.

Gyálu (pri Velikim Varadinu) 9. marca. Veseli uspeh in olajšanje mojega dolgoletnega kašlja v prsih kar morem edino le zavzivanja Vaše mnogo hvaljene sladove čokolade pripisovati, veže me starega moža, Vam svojo prisrčno hvalo izreči. Ne bodem opušal, to „dobrodejno zdravilo“ tudi drugim betežnim tega okraja priporočati. Ob enem prosim za 5 funtov sladove čokolade št. 1 in 1 škatljo čokoladnih praškov.

Vencel Petrasek,

kr. ogerski veliki založnik tobaka.

(9—1)

Dobiva se pravo v Ljubljani pri g. Mart. Gollobu in Ed. Mahru, v Vipavi pti g. Ant. Deperisu.

Tolažba in pomoč.

Kupčijsko naznanilo.

Podpisani si čestita v obče naznaniti, da je svojo

pekarijo

v Ljubljani, mesto, Lingove ulice št. 275, znatno povečal in raznovrstne pekarije s tem pomnožil, da pripravlja vsake vrste

finega suhorja,

kakor.

Grškega, požunskega, janeževega in vanilnega.

Ob enem se tudi nannanja, da so vsaki dan ob 8ih v jutro mladi orehovi in makovi rogački pripravljani Med tem da se podpisani za dozrajno zaupanje vzahaluje, priporoča se še za naprej prijaznemu, množnemu obiskovanju čestitega občinstva.

(23—1)

Udani

Franc Foederl.

Podpisani naznanjajo, s tožnim in žalostnim srcem, vsim znancem in žlahti, da se je Bogu dopadlo, našega očeta

Pavla Drzečnik-a

17. t. m. ob 9. uri dopoldne v 58. letu, po dolgi bolezni k sebi poklicati, po prevideni se sv. zakramenti za umirajoče.

Pogreb je bil v nedeljo 19. t. m. ob 11. uri dopoldne.

V Ribnici na Štajerskem dne 21. januarja 1873. (24)

Luka in Maria Drzečnik, otroka.

Ljuboslav Pivec, omožena Drzečnik.

Razglas.

Da ustreže od več strani izrečenim željam, je

c. kr. priv. vzajemna zavarovalnica proti požarni škodi

za Štajersko, Koroško in Kranjsko

ustanovila posebni oddelek za

zavarovanja premakljivega blaga

proti požarni škodi in zavaruje tedaj odsihmal tudi stroje (mašine), blaga, pridelke, zaloge in sploh premakljive stvari.

Ker ima društvo dozraj že 185.000 predmetov za 80,443.000 gld. zavarovanih, ker pri letnem dohodku nad 500.000 gld. čez 720.000 gld. rezervnega denarja gospodari in ker stoji z zaupljivimi domačimi in tujimi zavarovalnimi društvi v protizavarovanji, je zmožno zavarovanja vsakega zneska pri popolni varnosti in proti nizki premiji prevzeti.

Zavarovalne ponudbe sprejemajo se v družbeni pisarnici v Gradcu, Fliegenplatz, št. 5, II. nadstropji, dalej pri glavnemu zastopu v Ljubljani, starim trgu št. 48 in pri okrajnih komisarijatih, koder se tudi opravilna razjasnila voljno podelijo.

Gradec 11. januarja 1873.

(20—1)

Vodstvo

c. k. priv. vzajemne zavarovalnice zoper požare za Štajersko, Koroško in Kranjsko.